

CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIILOR DE
PENSIONARI ȘI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Analiza veniturilor din pensii ale persoanelor vârstnice în funcție de gen, la nivelul anului 2023

Oreste CALIPOLITIS

Septembrie 2024

CUPRINS

I. INTRODUCERE	2
II. NIVELUL VENITURILOR PE CATEGORII DE GEN, ÎN RÂNDUL POPULAȚIEI VÂRSTNICE DIN ROMÂNIA.....	3
III. ANALIZA CUANTUMULUI PENSIILOR PE CATEGORII DE GEN ÎN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	5
IV. CONCLUZII	8
V. BIBLIOGRAFIE	9

I. INTRODUCERE

Extinderea procesului de îmbătrânire demografică pe glob îngrijorează societățile contemporane, care se văd puse în fața unor probleme noi, foarte numeroase și extrem de diverse, reprezentate de consecințele pe care le generează îmbătrânirea colectivităților umane. Aceste implicații sunt atât demografice, cât și de ordin economic, social, cultural, medical și politic.

O manifestare importantă a procesului global de îmbătrânire a populației planetei este creșterea numărului femeilor în populația persoanelor vârstnice și longevive, adică feminizarea acestui fenomen. Astfel, s-a constatat că durata vieții femeilor este mai mare decât cea a bărbaților, fapt care se explică prin particularitățile biologice și modul lor de viață. În timpul vieții bărbații sunt supuși mai frecvent diferitelor riscuri.

Din cauze fiziologice, istorice și culturale, comportamentul bărbaților este diferit de cel al femeilor. Fiind mai frecvent angajați în activități profesionale cu riscuri, consumatori preferențiali de alcool și tutun, bărbați sunt mai frecvent afectați de maladii sociale.

Una din explicații ar fi aceea că femeile în timpul activității profesionale beneficiază de un program mai scurt decât bărbații datorat activităților casnice pe care le fac (îngrijire copii, cumpărături, mâncare, spălat, etc.).

O altă explicație ar fi aceea că femeile sunt mai atente față de propria sănătate, recurgând mai frecvent la ajutor medical pe parcursul vieții, modificând mai ușor regimul dietetic în caz de indicații medicale (diabet zaharat, hipertensiune arterială, etc.).

Cercetătorii au arătat faptul că fericirea și satisfacția vieții depind, de cele mai multe ori, de venituri. Prin urmare, creșterea veniturilor ar relaxa bugetul familiilor de pensionari, care, din nefericire, tot mai speră la un trai mai bun.

II. NIVELUL VENITURILOR PE CATEGORII DE GEN, ÎN RÂNDUL POPULAȚIEI VÂRSTNICE DIN ROMÂNIA

Lucrarea are ca scop o analiză a situației veniturilor din pensii pe categorii de gen și categorii de pensii.

Pensiile de asigurări sociale de stat sunt împărțite în mai multe categorii, iar analiza pe care o realizăm se referă la trei categorii de pensii, și anume pensiile pentru limită de vârstă, pensia anticipată și pensia anticipată parțial. Numărul total de pensionari în sistemul de pensii de stat era de **4.609.500 (decembrie 2023)**.

Din totalul pensiilor pentru limită de vârstă care era de **3.673.927** de persoane, din care femei **2.055.685**, pensia medie lunară la femei pentru luna decembrie 2023, era de **1.962** lei.

Referitor la pensia anticipată pentru luna decembrie 2023, din totalul de **5.416** de persoane, femei avem **3.353** de persoane cu o pensie medie de **2.718** lei.

Pentru pensia anticipată parțial aferent lunii decembrie 2023, din totalul de **88.717** de persoane, femei sunt **48.006** de persoane cu o pensie medie de **1.874** lei.

Din datele prezentate mai sus, se poate trage concluzia că numărul de femei din sistemul național de pensii este mai mare comparativ cu cel al bărbaților, ceea ce ne arată că femeile pensionare au o pensie mai mică, conform Tabelului nr.1, iar puterea de cumpărare este, de asemenea, mai mică.

Pentru cei mai mulți dintre pensionarii cu venituri mici și foarte mici, o problemă majoră este astăzi nevoia de supraviețuire, garantată printr-o siguranță economică în vederea atingerii unui standard decent de viață. În ceea ce privește costul unei vieți decente, ei și-l pot permite astăzi doar ca speranță și aspirație. Sumele de bani mici, primite în urma majorării pensiilor nu pot satisface, de cele mai multe ori, acest nivel de trai și o parte dintre aceștia sunt nevoiți a presta muncă și după pensionare.

Tabelul nr. 1: Numărul de pensionari și pensia media în funcție de gen, anul 2023

Categoria de pensionari	Număr pensionari	Pensia medie (lei)
1. Limită de vârstă		
TOTAL, din care:	3.673.927	2.251
• din care FEMEI	2.055.685	1.962
• din care BĂRBAȚI	1.618.242	2.540
1.2. Pensia anticipată		
TOTAL, din care:	5.416	2.788
• din care FEMEI	3.353	2.718
• din care BĂRBAȚI	2.063	2.858
1.3. Pensia anticipată parțială		
TOTAL, din care:	88.717	2.021
• din care FEMEI	48.006	1.874
• din care BĂRBAȚI	40.711	2.168

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele furnizate de către Casa Națională de Pensii Publice.

Pensia medie lunară s-a înscris pe un palier descendent pe parcursul anului 2023 din cauza creșterii ratei inflației și a faptului că valoarea punctului de pensie a rămas aceeași.

Prin natura sa, puterea de cumpărare a pensiilor a înregistrat o scădere continuă din cauza creșterii prețurilor la produsele alimentare de bază, la cele nealimentare și la principalele servicii, chiar dacă au existat beneficii (cardul de energie acordat de Guvern pentru persoanele cu venituri mici, conform OUG 166/2022).

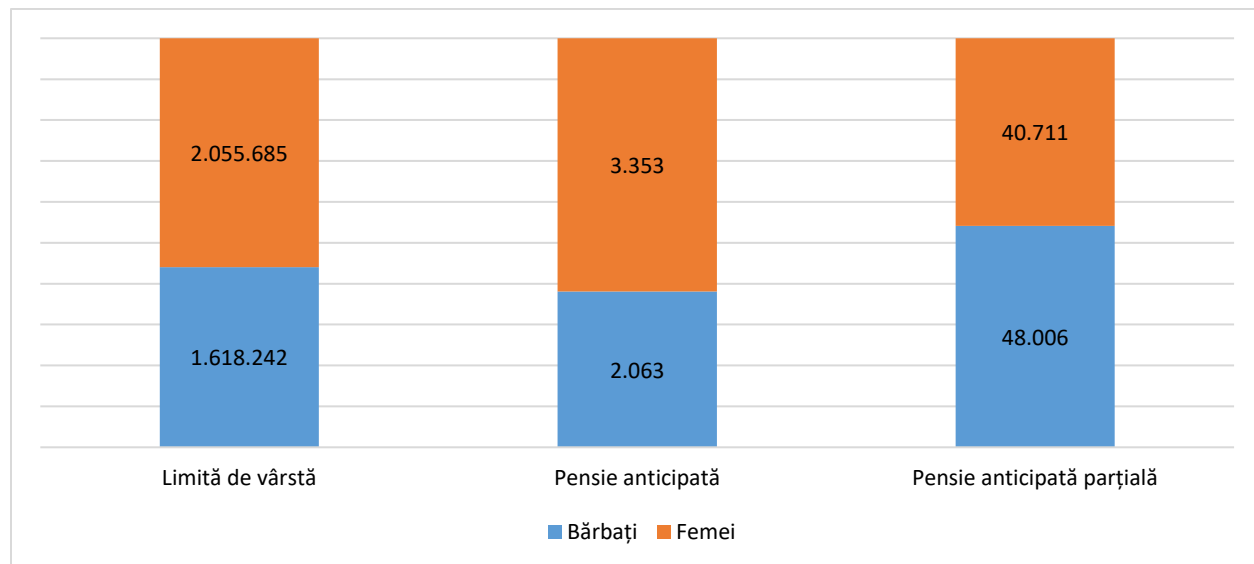
Nivelul veniturilor reprezintă un factor important care determină calitatea vieții persoanelor vârstnice. Inegalitatea veniturilor în rândul persoanelor vârstnice este corelată, de regulă, cu vârsta, sexul, sănătatea, condițiile de locuit, etnia și mediul de proveniență.

III. ANALIZA CUANTUMULUI PENSIILOR PE CATEGORII DE GEN ÎN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

În ultimul deceniu, sistemele de pensii au fost în curs de revizuire în aproape fiecare țară europeană. În ciuda diferențelor mari între măsurile de politică aplicate, un element important al majorității reformelor a fost prelungirea vieții profesionale și creșterea vârstei efective de pensionare.

În ceea ce privește numărul femeilor pensionare din țara noastră, acesta a fost mai mare, în anul 2023, față de cel al bărbaților pensionari pe următoarele categorii de pensii: limită de vârstă (55,95%), anticipată (61,91%), anticipată parțială (54,11%), fapt explicat prin structura populației vârstnice care este preponderent feminină (a se vedea Fig. nr. 1).

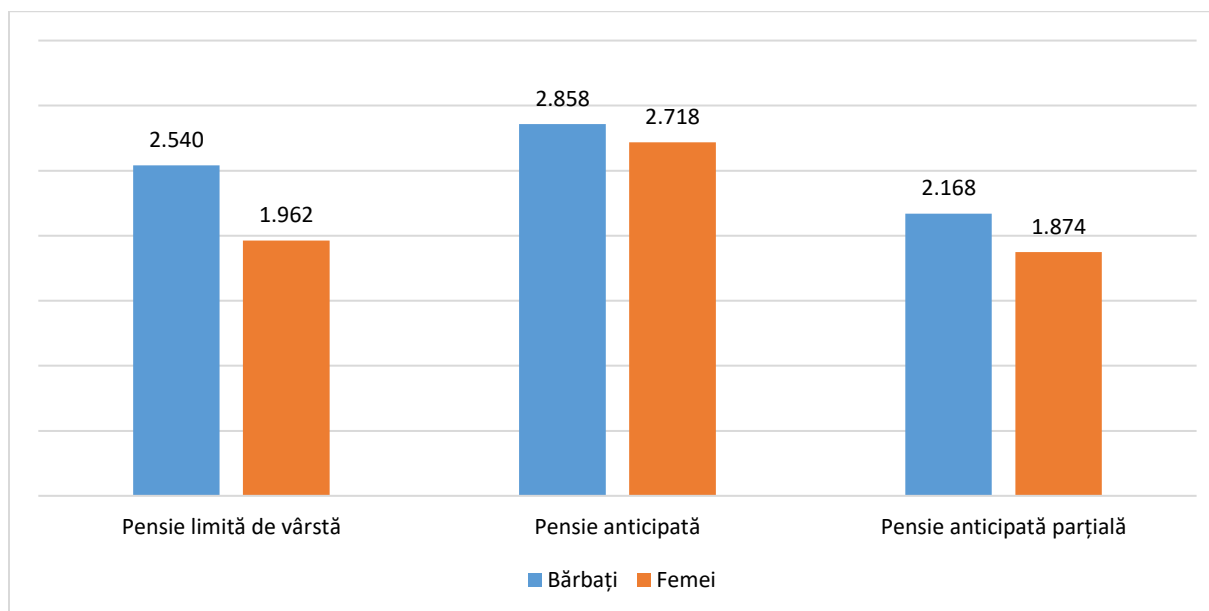
Fig. nr. 1. Numărul pensionarilor din sistemul public de pensii în funcție de gen, la nivelul anului 2023

Sursa: Datele utilizate au fost furnizate de către Casa Națională de Pensii Publice

Conform datelor CNPP, cuantumurile pensiilor medii de care au beneficiat femeile vârstnice, pentru toate categoriile de pensie, au fost mai mici, în anul 2023, față de cele ale bărbaților (Fig. nr. 2).

Fig. nr. 2. Diferențe între cuantumurile de pensie medie după gen - anul 2023

Sursa: Datele utilizate au fost furnizate de către Casa Națională de Pensii Publice

Rezultatul analizei arată faptul că femeia, ajunsă la vârste avansate, se va afla în risc de sărăcie și într-o stare de sănătate deteriorată. Aceste vulnerabilități îi vor spori femeii vârstnice dependența de măsuri de protecție socială.

Veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor investigații și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale.

Menținerea constantă a cuantumului punctului de pensie pe parcursul anului 2023, pe ansamblul creșterii considerabile a prețurilor produselor și serviciilor, a

afectat profund capacitatea de cumpărare, cu efecte asupra nivelului de trai și a calității vieții persoanelor vârstnice.

În principal, se poate afirma că starea de sănătate a vâstnicilor este influențată de o serie de factori cum ar fi:

- sărăcia;
- dezorganizare socială (abandonul grijii față de propria sănătate, stiluri nesănătoase de viață, deficit de cultură);
- deficitul de acces la serviciile medicale;
- deficitul serviciilor de prevenție și tratament în ambulatoriu.

Deși nivelul pensiilor a crescut ca valoare nominală, în ultimii ani, din punct de vedere al valorii reale și al capacității de cumpărare, acestea au înregistrat un declin îngrijorător.

IV. CONCLUZII

Măsurile guvernanților din România ar trebui concentrate asupra diminuării sărăciei pe termen lung, factor de risc în deteriorarea stării de sănătate a populației vârstnice. Mai mult decât atât, sunt evidente inechitățile în starea de sănătate a populației din mediul rural și cel urban.

Segmentul persoanelor defavorizate din cadrul populației vârstnice s-a conturat pe fondul procesului de sărăcire a majorității. De obicei, situația familiilor de pensionari indică o rată intermediară de sărăcie. Cheltuielile curente, mai ales, cele pentru utilități, tind să determine alunecarea spre sărăcie a unui număr mare de persoane vârstnice.

În majoritatea țărilor lumii, inclusiv România, sistemele publice de pensii au devenit neviabile din cauza evoluțiilor demografice de îmbătrânire, reducerea ratei de creștere a populației și creșterea speranței de viață, ca urmare a progreselor din medicină. Aceste evoluții au avut drept consecință accentuarea procesului de îmbătrânire a populației și creșterea ratei de dependență a populației vârstnice.

Prin noua lege a pensiilor (Legea 360/2023), care se va aplica din anul 2024, guvernanții din țara noastră încearcă eliminarea inechităților din sistemul național de pensii publice și creșterea veniturilor pensionarilor, astfel încât puterea de cumpărare să crească în rândul persoanelor vârstnice.

V. BIBLIOGRAFIE

- CALIPOLITIS ORESTE - ANDREI, *Analiza veniturilor din pensii ale persoanelor vârstnice în funcție de gen, în anul 2022*, Disponibil la adresa: <https://cnpv.ro/analize/>. Accesat: 23.09.2024.
- <https://cnpp.ro>.